

(3) = به‌شی خو‌شوردن

(1) ناو له‌ئاوه‌وه پێویست ده‌بی‌ت بو پیاویک سه‌رجیبی (جماع) بکاتو
 ناوی نه‌یه‌ته‌وه

149- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ عَنْ أَبِيهِ (t) قَالَ: خَرَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (e) يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ إِلَى قِبَاءَ، حَتَّى إِذَا كُنَّا فِي بَنِي سَالِمٍ وَقَفَ رَسُولُ اللَّهِ (e) عَلَى بَابِ عَثْبَانَ فَصَرَخَ بِهِ، فَخَرَجَ يَجْرُ إِزَارَهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((أَعْجَلْنَا الرَّجُلَ)). فَقَالَ عَثْبَانُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ الرَّجُلَ يُعْجَلُ عَنْ امْرَأَتِهِ وَلَمْ يُمْنِ، مَاذَا عَلَيْهِ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((إِنَّمَا الْمَاءُ مِنَ الْمَاءِ)). [بخاري / الموضوع/ 178].

(عبدالرحمن) کوری (ابی سعید الخدری) له‌باوکیه‌وه بو‌مان ده‌گیریتته‌وه (t) ده‌لی: روژی دووشه‌مه له‌خزمه‌ت پی‌غه‌مبه‌ری خوا‌دا (e) رویشتین بو قوباء، رویشتین تا‌گه‌یشتینه (بنی سالم)، پی‌غه‌مبه‌ری خوا (e) له‌به‌رده‌رگای مالی (عتبان) دا‌راوه‌ستاو بانگی (عتبان) ی کرد، ئه‌ویش هاته‌ ده‌روه داوینی کراسه‌که‌ی راده‌کی‌شا، پی‌غه‌مبه‌ری خوا (e) فه‌رمووی: ((په‌له‌مان له‌پیاوه‌که کرد)) عتبان وتی: ئه‌ی پی‌غه‌مبه‌ری خوا (e): ئه‌گه‌ر پیاویک بجیتته‌ لای هاوسه‌ره‌که‌ی و په‌له‌ی لی‌بکه‌ن و ناوی نه‌یه‌ته‌وه ، چی له‌سه‌ره؟ فه‌رمووی: ((ناو له‌ئاوه‌وه پێویست ده‌بی‌ت)) [لی‌ره‌دا واته‌ هه‌تا ناو نه‌په‌ریت خو‌شوردنی ناو‌یت].

(2) هه‌‌ئوه‌شان‌دنه‌وه‌ی فه‌رمووده‌ی پێشوو /

واجب بوونی خو‌شوردن به‌ به‌یه‌ك گه‌یشتنی هه‌ردو‌خه‌ته‌نه‌کراو

150- عَنْ أَبِي مُوسَى (t) قَالَ: اِخْتَلَفَ فِي ذَلِكَ رَهْطٌ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ، فَقَالَ الْأَنْصَارِيُّونَ: لَا يَجِبُ الْغُسْلُ إِلَّا مِنَ الدَّفْقِ أَوْ مِنَ الْمَاءِ. وَقَالَ الْمُهَاجِرُونَ: بَلْ إِذَا خَالَطَ فَقَدْ وَجِبَ الْغُسْلُ. قَالَ: قَالَ أَبُو مُوسَى: فَأَنَا أَشْفِيكُمْ مِنْ ذَلِكَ، فَفُتِمْتُ فَاسْتَأْذِنْتُ عَلَى عَائِشَةَ (y) فَأُذِنَ لِي، فَقُلْتُ ﴿لَهَا﴾: يَا أُمَّاهُ - أَوْ يَا أُمَّ الْمُؤْمِنِينَ - إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَسْأَلَكَ عَنْ شَيْءٍ وَإِنِّي أَسْتَحْيِيكَ. فَقَالَتْ: لَا تَسْتَحْيِي أَنْ تَسْأَلَنِي عَمَّا كُنْتُ سَأَلًا عَنْهُ أُمُّكَ الَّتِي وَلَدْتُكَ، فَإِنَّمَا أَنَا أُمُّكَ. قُلْتُ: فَمَا يُوجِبُ الْغُسْلُ؟ قَالَتْ: عَلَى الْخَبِيرِ سَقَطَتْ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((إِذَا جَلَسَ

بَيْنَ شَعْبِهَا الْأَرْبَعِ، وَمَسَّ الْخِتَانُ الْخِتَانَ، فَقَدَّ وَجَبَ الْغُسْلُ)). [اقتران النيرين / بخاري / 1765/7]

(ابو موسی) (t) دهلی: کۆمه لیک له (مهاجر) و (انصار) جیاوازی کهوته نیوانیان. (انصار) یه کان وتیان: خوشوردن پیویست نابیت ههتا ئاو نهیه ته وه (مهاجر) یه کانیش وتیان: به لی ئەگەر تیکه لیبوون، خوشوردن پیویست ده بییت. ده لی (ابو موسی) وتی: من ئەوه تان بۆچاره ده کهم، ههستام چووم مۆله تم له عائشه (t) وهرگرت و ئەویش مۆله تی دامو پیموت: دایه گیان - یا ئەی دایکی ئیمانداران - من دهمه وی پرسیاریک له باره ی شتی که وه بکه م و به لام شه رمت لی ده کهم، ئەویش وتی: شه رم مه که، ئەو پرسیاره ی پرسیوته له و دایکه ت که توی لی بوویت له منیشی بپرسه، منیش دایکت، وتم: چی خوشوردن واجب ده کات؟ وتی: که یشتی به که سی شاره زا، پیغه مبه ر (e) فه رموویه تی: ((ئەگەر له نیوان هه ردوو قاچی و هه ردوو رانیا دانیشت، خه ته نه کراوی ئەم به ر خه ته نه کراوی ئەو که وت، ئەوا خوشوردن واجب ده بییت))⁽¹⁾.

151. ﴿عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أُمِّ كَلْثُومٍ، عَنْ عَائِشَةَ (y) زَوْجِ النَّبِيِّ (e) قَالَتْ: إِنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ (e) عَنِ الرَّجُلِ يُجَامِعُ أَهْلَهُ ثُمَّ يُكْسِلُ، هَلْ عَلَيْهِمَا الْغُسْلُ؟ وَعَائِشَةُ جَالِسَةٌ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((إِنِّي لَأَفْعَلُ ذَلِكَ أَنَا وَهَذِهِ ثُمَّ نَعْتَسِلُ))﴾.

﴿له (جابر) کوری (عبدالله) وه له (ام کلثوم) وه له (عائشه) وه (t) هاوسه ری پیغه مبه ر (e) وتی: پیاویک پرسیاره ی له پیغه مبه ری خوا (e) کرد له باره ی پیاویکه وه که سه رجیی: (تیکه لی له گه ل هاوسه ره که ی بکات و ئینجا تا قه تی نه مینی) [واته: ئاوی نه یته وه] ئایا خوشوردن یان له سه ره؟ له وکاته دا (عائشه) له وی دانیشتبوو، پیغه مبه ر (e) فه رمووی: ((من و ئەمه (عائشه) واده که ی و دوایی خو مان ده شو رین))﴾.

(3) نافرته له خه ویا شتی ببینی که پیاو ده بیینی

152. عن إسحاق ﴿بْنِ أَبِي طَلْحَةَ﴾ عن أنس بن مالك (t) قال جاءته أم سليم - وهي جدة إسحاق - إلى رسول الله (e) فقالت له وعائشة عنده: يا رسول الله

⁽¹⁾ ئەم فه رمووده یه پی شو وه که یان هه لده وه شی نیته وه.

الْمَرْأَةُ تَرَى مَا يَرَى الرَّجُلُ فِي الْمَنَامِ، فَتَرَى مِنْ نَفْسِهَا مَا يَرَى الرَّجُلُ مِنْ نَفْسِهِ؟ فَقَالَتْ عَائِشَةُ: يَا أُمَّ سَلِيمٍ، فَضَحَّتِ النِّسَاءُ تَرَبَّتْ يَمِينُكَ. فَقَالَ لِعَائِشَةَ: ((بَلْ أَنْتِ فَتَرَبَّتْ يَمِينُكَ، نَعَمْ فَلْتَعْتَسِلِي يَا أُمَّ سَلِيمٍ إِذَا رَأَتْ ذَلِكَ)).

له (اسحاق) كوری (ابی طالب) هوه له (انس) هوه (t) دهلی: (ام سلیم) كه نه کی اسحاق بوو . هاته خزمهت پیغه مبه ر (e) عائشه هه له وهی بوو، وتی: نهی پیغه مبه ری خوا (e) ژن ، نه وهی پی او یك له خه ودا ده بی نی نه می ش ده بی نی، پی او چی له خویدا ده بی نی نه می ش ده بی نی؟ [نایا خوشوردنی له سه ره؟] (عائشه) (t) وتی: هه ی ده ست بکه ی ت به که نو ی خالی دا نهی (ام سلیم) ئا پرووی ژنان ت برد، پیغه مبه ر (e) به (عائشه) ی فه رموو: توده ست بکه ی ت به که نو ی خالی دا، به لی نهی (ام سلیم) با خو ی بشو ری ت نه گه ر نه وهی دی [له خه ویا].

(4) چو نی تی خوشوردن له له شگرانی

153_ عَنْ مَيْمُونَةَ (t) زَوْجِ النَّبِيِّ (e) قَالَتْ: أَدْنَيْتُ لِرَسُولِ اللَّهِ (e) غُسْلَهُ مِنَ الْجَنَابَةِ، فَغَسَلَ كَفَيْهِ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا، ثُمَّ ادَّخَلَ يَدَهُ فِي الْإِنَاءِ، ثُمَّ أفرغَ بِهِ عَلَى فَرْجِهِ وَغَسَلَهُ بِشِمَالِهِ، ثُمَّ ضَرَبَ بِشِمَالِهِ الْأَرْضَ فَدَلَّكَهَا دَلَكًا شَدِيدًا، ثُمَّ تَوَضَّأَ وَضُوءَهُ لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ أفرغَ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثَ حَفَنَاتٍ مَلءَ كَفَّهُ، ثُمَّ غَسَلَ سَائِرَ جَسَدِهِ، ثُمَّ نَحَّى عَن مَقَامِهِ ذَلِكَ فَغَسَلَ رِجْلَيْهِ، ثُمَّ اتَّيْتُهُ بِالْمِنْدِيلِ، فَردَّه)). [بخاري/ الغسل/ 216]

(مهیمونه) ی هاوسه ری پیغه مبه ر (e) ده لی: ئاوم هی نا بو پیغه مبه ری خوا (e) بو خوشتن له له شگرانی، دوو جار یا سی جار ده ستی شو رد، ئینجا ده ستی خسته ناو قاپه که وه به ده ستی ئاوی کرد به پی شی خویدا و به ده ستی چه پی شو ردی، ئینجا به توندی ده ستی چه پی هی نا به زه ویدا و له زه ویه که ی ده خشان د، پاشان ده ست نو ی ژنی گرت وه کو بو نو ی ژ بی گری ت، ئینجا سی مشتی پر ئاوی کرد به سه ری ا، ئینجا هه موو له شی شو رد، پاشان جیگا که ی گو ری و هه ردوو پی شو رد، ئینجا خا ولیم بو هی نا خو ی پی وشک بکاته وه نه یوی ست.

(5) بری نه و ئاوه ی له شگران خو ی پی ده شوات

154_ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ (y) أَنَا وَأَخُوها مِنَ الرِّضَاعَةِ، فَسَأَلَهَا عَن غُسْلِ النَّبِيِّ (e) مِنَ الْجَنَابَةِ؟ فَدَعَتُ بِإِنَاءٍ قَدَرِ

الصَّاعِ، فَاغْتَسَلَتْ، وَبَيْنَنَا وَبَيْنَهَا سِتْرٌ، وَأَفْرَعْتُ عَلَى رَأْسِهَا ثَلَاثًا، قَالَ: وَكَانَ
 أَرْوَاجُ النَّبِيِّ (ع) يَأْخُذْنَ مِنْ رُءُوسِهِنَّ حَتَّى تَكُونَ كَالْوُفْرَةِ. [بخاري / الغسل / 248]
 (ابو سلمه) كوپری (عبدالرحمن) ده‌لی: چوین بو لای عائشه (t) له‌گه‌ل برا
 شیریه‌که‌یدا، له‌باره‌ی خوشوردنی پیغهمبه‌ری خواوه (ع) له‌له‌شگرانی لی‌ی
 پرس‌ی؟ داوای قاپی‌کی کرد به‌ئنده‌دازه‌ی (مه‌نی‌ک) ده‌بوو، خو‌ی پی‌ی شو‌رد،
 له‌نیوان ئیمه‌و عائشه‌دا په‌رده‌یه‌ک هه‌بوو، سی‌جار ئاوی کرد به‌سه‌ریا وتی:
 هاوسه‌ره‌کانی پیغهمبه‌ر (ع) قر‌یان ده‌بری تاده‌گاته ئاستی گو‌یچکه‌یان)).

(6) په‌رده‌گه‌ران بو خوشوردن

155- عن أم هانئ بنت أبي طالب (y): أَنَّهَا لَمَّا كَانَ عَامُ الْفَتْحِ أَتَتْ رَسُولَ
 اللَّهِ (ع) وَهُوَ بِأَعْلَى مَكَّةَ، قَامَ رَسُولُ اللَّهِ (ع) إِلَى غُسْلِهِ، فَسَتَرَتْ عَلَيْهِ فَاطِمَةُ،
 ثُمَّ أَخَذَتْ ثُوبَهُ فَالْتَحَفَ بِهِ، ثُمَّ صَلَّى ثَمَانَ رَكَعَاتٍ سُبْحَةَ الضُّحَى. [بخاري / الصلاة
 في ثياب / 250]

(ام هانی) کچی (ابوطالب) ده‌لی: له‌سالی فه‌تی مه‌که‌دا هاتم بو خزمه‌ت
 پیغهمبه‌ری خوا (ع) له‌سه‌رووی مه‌که‌وه‌بوو، پیغهمبه‌ر (ع) هه‌ستا چوو بو
 شوینی خوشوردن فاته‌مه‌ په‌رده‌یه‌کی بو‌گه‌را تا خو‌ی شو‌رد، ئینجا جله‌کانی
 خو‌ی هه‌لگرت و پیچای له‌خو‌یه‌وه‌و، داوای ئه‌وه‌ هه‌شت رکات نو‌یژی سوننه‌تی
 چیشته‌نگاوی کرد.

(7) به‌ته‌نها خوشوردنی پیاوو خو‌په‌نادانی

156- عن أبي هريرة (t) عن محمد رسول الله (ع)، فذكر أحاديث، منها:
 وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ع): ((كَانَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ يَغْتَسِلُونَ عِرَاءَ يَنْظُرُ بَعْضُهُمْ إِلَى
 سِوَاةِ بَعْضٍ، وَكَانَ مُوسَى (ا) يَغْتَسِلُ وَحْدَهُ، فَقَالُوا: وَاللَّهِ مَا يَمْنَعُ مُوسَى أَنْ
 يَغْتَسِلَ مَعَنَا إِلَّا أَنَّهُ أَدْرُ، قَالَ: فَذَهَبَ مَرَّةً يَغْتَسِلُ، فَوَضَعَ ثُوبَهُ عَلَى حَجَرٍ فَقَرَّ
 الْحَجَرُ بِثُوبِهِ، قَالَ: فَجَمَعَ مُوسَى (ا) بِإِثْرِهِ يَقُولُ: ثُوبِي حَجَرٌ ثُوبِي حَجَرٌ،
 حَتَّى نَظَرَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ إِلَى سِوَاةِ مُوسَى، قَالُوا: وَاللَّهِ مَا بِمُوسَى مِنْ بَأْسٍ،
 فَقَامَ الْحَجَرُ حَتَّى نَظَرَ إِلَيْهِ، ﴿قَالَ: فَأَخَذَ ثُوبَهُ﴾ فَطَفِقَ بِالْحَجَرِ ضَرْبًا)). قَالَ أَبُو
 هُرَيْرَةَ: وَاللَّهِ إِنَّهُ بِالْحَجَرِ نَدَبٌ، سِتَّةٌ أَوْ سَبْعَةٌ، ضَرْبُ مُوسَى بِالْحَجَرِ. [بخاري /
 الغسل / من اغتسل عريانا .. / 274]

(ابوهریره) (t) له پیغه مبهری خواوه (e) چهند فەرمووده یه کی بو گپراینه وه له وانەش وتی: پیغه مبهر (e) فەرمووی: ((نه وهی ئیسرائیل به رووتی خو یان ده شور دو سهیری عهیبی یه کتریان ده کرد، موسا (علیه السلام) به ته نیا خو ی ده شور د، وتیان: به خوا موسا قوره بویه به ته نیا خو ی ده شوریت ده لی: جاریکیان موسا چوو خو ی بشوات، جله کانی له سهر به ردیک دانا، به رده که جله کانی رفاند، ده لی: موسا (علیه السلام) ناچار به په له که و ته دوای و ده یفه رموو: به رده که جله کانم، به رده که جله کانم، هه تا خه لکه که سهیری موسایان کردو وتیان: به خوا موسا هیچ عهیبکی نییه. ده لی: ئینجا جله کانی هه لگرت و دهستی کرد به لیدانی به رده که)) (ابوهریره) ده لی: به خوا له به رده که دا شوینی لیدانه که دیاربوو، شهش یا حهوت شوینی لیدان به به رده که وه بوو.

(8) ریگری کراره له سه یرکردنی عهیبی پیاوو ئافرهت

157- عن أَبِي سَعِيدِ الْخُدْرِيِّ (t): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) قَالَ: ((لَا يَنْظُرُ الرَّجُلُ إِلَى عَوْرَةِ الرَّجُلِ، وَلَا الْمَرْأَةُ إِلَى عَوْرَةِ الْمَرْأَةِ، وَلَا يُفْضِي الرَّجُلُ إِلَى الرَّجُلِ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ، وَلَا تُفْضِي الْمَرْأَةُ إِلَى الْمَرْأَةِ فِي الثَّوْبِ الْوَاحِدِ)).

(ابو سعید الخدری) (t) ده لی: پیغه مبهری خوا (e) فەرموویه تی: ((پیاو نابی سهیری عهیبی پیاو بکات، ئافره تیش نابی سهیری عهیبی ئافرهت بکات، ههروه ها پیاو نابی له شی بخشینی له له شی پیاویکی تر له یه ک پو شاکدا ، ههروه ها نابی ئافره تیش له شی بخشینی له له شی ئافره تیکی تر له یه ک پو شاکدا.

(9) خو په نادان و نابی مرو ف به رووتی ببینریت

158- عن جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ (y): أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ (e) كَانَ يَنْقُلُ مَعَهُمُ الْحِجَارَةَ لِلْكَعْبَةِ وَعَلَيْهِ إِزَارُهُ، فَقَالَ لَهُ الْعَبَّاسُ عَمُّهُ: يَا ابْنَ أَخِي، لَوْ حَلَلْتَ إِزَارَكَ فَجَعَلْتَهُ عَلَى مَنْكَبِكَ دُونَ الْحِجَارَةِ. قَالَ: فَحَلَّهُ فَجَعَلَهُ عَلَى مَنْكَبِهِ، فَسَقَطَ مَعْشِيًا عَلَيْهِ، قَالَ: فَمَا رَأَيْتِي بَعْدَ ذَلِكَ الْيَوْمِ عُرْيَانًا. [بخاري / الصلاة في ثياب / 357]

(جابر کوری (عبدالله) (t) ده لی: پیغه مبهر (e) به ردی ده گواسته وه له گه له هاوه له کانیدا بو که عبه کراسیکی له به ردا بوو، (عباس) ی مامی پیی وت: ئه ی برازا با کراسه کهت بکر دایه ته وه بتخستایه ته سه رشتانت له ژیر به رده کاند،

وتی: کردیه وه خستییه سهرشانی ، به لام بوورایه وهو کهوت، دهلی: له و رۆژه به دواوه بهرووتی نه بینراوه.

(10) خوشوردنی ژن و پیاو له یهك دهفردا

159- عَنْ مُعَاذَةَ، عَنْ عَائِشَةَ (Y) قَالَتْ: كُنْتُ أُغْتَسِلُ أَنَا وَرَسُولُ اللَّهِ (E) مِنْ إِنَاءٍ وَاحِدٍ بَيْنِي وَبَيْنَهُ، فَيُبَادِرُنِي، حَتَّى أَقُولَ: دَعْ لِي دَعْ لِي، قَالَتْ: وَهُمَا جُنُبَانِ. [بخاري/ الغسل / هل يدخل الجنب يده في الاناء/ 260]

(معان) له (عائشة) وه (T) دهلی: من و پیغه مبهری خوا (E) له یهك دهفردا خو مان دهشورد، نهو دهستیپیشخهری دهکرد، منیش دهموت: داینی بو من، داینی بو من دهلی: ههردوو کمان له شمان گرانبوو.

(11) دهستنوویژی له شگران نه گهر بیهوی بخهوی یان نان بخوات

160- عَنْ عَائِشَةَ (Y) قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ (E) إِذَا كَانَ جُنُبًا، فَأَرَادَ أَنْ يَأْكُلَ أَوْ يَنَامَ، تَوَضَّأَ وَضُوءَهُ ﴿لِلصَّلَاةِ﴾. [بخاري/ الغسل/ الجنب يتوضأ ثم ينام/ 284]

(عائشه) (T) دهلی: کاتی پیغه مبهری خوا (E) له شگران بوایه و بیویستایه نان بخوات یان بخهویت ، دهستنوویژی دهگرت وهکو (بو نویژ) دهستنوویژ بگریت.

(12) خهوتنی له شگران پیش خوشوردن

161- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي قَيْسٍ قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ (Y) عَنْ وَثْرِ رَسُولِ اللَّهِ (E) - فَذَكَرَ الْحَدِيثَ - قُلْتُ: كَيْفَ كَانَ يَصْنَعُ فِي الْجَنَابَةِ، أَكَانَ يَغْتَسِلُ قَبْلَ أَنْ يَنَامَ أَمْ يَنَامُ قَبْلَ أَنْ يَغْتَسِلَ؟ قَالَتْ: كُلُّ ذَلِكَ قَدْ كَانَ يَفْعَلُ، رُبَّمَا اغْتَسَلَ فَنَامَ، وَرُبَّمَا تَوَضَّأَ فَنَامَ. قُلْتُ: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ فِي الْأَمْرِ سَعَةً.

(عبدالله) کوری (ابی قیس) دهلی: پرسیارم کرد له (عائشه) (T) له باره ی وهتری پیغه مبهروه، فهرمووده کهی گپرایه وهو وتم: نهی له کاتی له شگرانیدا چۆنی دهکرد؟ نایا پیش خهوتن خو ی دهشورد، یان دنوست پیش خوشوردن؟ وتی: نه مانه ی هه موو دهکرد، جاربووه خو ی شور دووه و نووستوو، جاریش بووه دهستنوویژی گرتوووه و نووستوو، وتم: سوپاس بو نهو خوایه ی فراوانی داوه بهم کاره.

(13) هه ركهس چوو له لاى خيزانى و ويستی دووبارهى بكاته وه با

دهستنويژيك بگريت

162- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ (t) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (e): ((إِذَا أَتَى أَحَدَكُمْ أَهْلُهُ، ثُمَّ أَرَادَ أَنْ يَعُودَ، فَلْيَتَوَضَّأْ)).

(ابوسعید الخدری) (t) دهلی: پیغه مبهری خوا (e) فرموویه تی: ((ئه گهر که سیکتان چوو له لاى خیزانى، ئینجا ویستی دووبارهى بكاته وه، با دهستنويژ بگريت)).

(14) تهیه موم

163- عَنْ عَائِشَةَ (y) أَنَّهَا قَالَتْ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (e) فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالْبَيْدَاءِ أَوْ بِذَاتِ الْجَيْشِ انْقَطَعَ عَقْدٌ لِي، فَأَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ (e) عَلَى التَّمَاسِهِ، وَأَقَامَ النَّاسُ مَعَهُ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ، فَأَتَى النَّاسُ إِلَى أَبِي بَكْرٍ (t) فَقَالُوا: أَلَا تَتَرَى إِلَى مَا صَنَعْتَ عَائِشَةُ؟ أَقَامَتْ بِرَسُولِ اللَّهِ (e) وَبِالنَّاسِ مَعَهُ، وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ؟ فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ (t) وَرَسُولُ اللَّهِ (e) وَأَضَعَ رَأْسَهُ عَلَى فَخْذِي قَدْ نَامَ، فَقَالَ: حَبِسْتُ رَسُولَ اللَّهِ (e) وَالنَّاسَ. وَلَيْسُوا عَلَى مَاءٍ وَلَيْسَ مَعَهُمْ مَاءٌ؟ قَالَتْ: فَعَاتَبَنِي أَبُو بَكْرٍ وَقَالَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَقُولَ، وَجَعَلَ يَطْعُنُ بِيَدِهِ فِي خَاصِرَتِي، فَلَا يَمْنَعُنِي مِنَ التَّحْرُكِ إِلَّا مَكَانُ رَسُولِ اللَّهِ (e) عَلَى فَخْذِي، فَنَامَ رَسُولُ اللَّهِ (e) حَتَّى أَصْبَحَ عَلَى غَيْرِ مَاءٍ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ آيَةَ التَّيْمِمِ، فَتَيَمَّمُوا، فَقَالَ أُسَيْدُ بْنُ الْحَضِيرِ وَهُوَ أَحَدُ النُّقَبَاءِ: مَا هِيَ بِأَوَّلِ بَرَكَتِكُمْ يَا آلَ أَبِي بَكْرٍ. فَقَالَتْ عَائِشَةُ رَضًا: فَبِعْتُنَا الْبَعِيرَ الَّذِي كُنْتُ عَلَيْهِ فَوَجَدْنَا الْعَقْدَ تَحْتَهُ. [بخاري / اول كتاب التيمم / 327]

(عائشه) (t) دهلی: له خزمهت پیغه مبهری خوا (e) له سه فه ریکدا ده رچووین رویشتین هه تا گه یشتینه بهیدا یا (ذات الجیش) له وی گهردانه کهم بچراه وه، پیغه مبهر (e) وهستا بوئه وهی بیدوزینه وه، خه لکه کهش وهستان، له وجیگه یه شدا نه ئاو هه بوو نه خویشیان ئاویان پی بوو [هه ر بوئه] خه لکه کهه چوون بو لاى (ابوبکر) (t) وتیان: نابینی عائشه ی کچت چی کرد؟ پیغه مبهری خوا (e) ئه م خه لکه شى لییره دا وهستاندوه، نه له سه ر ئاویکیشین و نه ئاویشمان پییه؟ ابوبکر هات و له وکاته شدا پیغه مبهر (e) سه ری خستبوویه سه ر رانم و خه وی لیکه وتبوو، وتی: پیغه مبهرو (e) ئه م خه لکه ت بو ئالییره دا

گیرد او، نه شوینه که ناوی لیبه نه ئاویان پییه؟ (عائشه) (T) وتی: (ابوبکر) زور سه زه نشتی کردم - چنده خواهه بکات - خیرا خیرا سیخورمه ی ددها له که له که م منیش له به رئه وه ی سه ری پیغه مبه ر (E) له سه ر رانم بوو نه ده جولام ، پیغه مبه ر (E) نه وشه وه تابه یانی له وی خهوت کاتی هه ستا ئا و نه بوو بو ده ستنویر، هه ر بو یه خوای گه وره نایه تی ته یه مومی نارده خو اره وه و، هه موو ته یه مومیان کرد (اسید) کوری (خضیر) که یه کیک بوو له نه قیبه کان وتی: نه ی بنه ماله ی ابوبکر: نه مه یه که م به ره که ت نیبه که خوا به هو ی نیوه وه پی ی داوین . (عائشه) (T) وتی: کاتی وشتره که مان هه ستا گه ر دانه که م له ژیریا بوو دو زیمان ه وه .

(15) ته یه مومی له شگران

164. عَنْ شَقِيقٍ قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا مَعَ عَبْدِ اللَّهِ وَأَبِي مُوسَى (Y)، فَقَالَ أَبُو مُوسَى: يَا أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ، أَرَأَيْتَ لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَجْنَبَ فَلَمْ يَجِدِ الْمَاءَ شَهْرًا، كَيْفَ يَصْنَعُ بِالصَّلَاةِ؟ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: لَا يَتَيَّمُّ وَإِنْ لَمْ يَجِدِ الْمَاءَ شَهْرًا، فَقَالَ أَبُو مُوسَى: فَكَيْفَ بِهَذِهِ الْآيَةِ فِي سُورَةِ الْمَائِدَةِ: ﴿فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَّمُّوا صَعِيدًا طَيِّبًا﴾. فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: لَوْ رُخِّصَ لَهُمْ فِي هَذِهِ الْآيَةِ لَأَوْشَكَ إِذَا بَرَدَ عَلَيْهِمُ الْمَاءُ أَنْ يَتَيَّمُّوا بِالصَّعِيدِ فَقَالَ أَبُو مُوسَى لِعَبْدِ اللَّهِ: أَلَمْ تَسْمَعْ قَوْلَ عَمَّارٍ بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ (E) فِي حَاجَةٍ، فَأَجْنَبْتُ، فَلَمْ أَجِدِ الْمَاءَ، فَتَمَرَّغْتُ فِي الصَّعِيدِ كَمَا تَمَرَّغُ الدَّابَّةُ، ثُمَّ أَتَيْتُ النَّبِيَّ (E) فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ، فَقَالَ: ((إِنَّمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ بِيَدَيْكَ هَكَذَا)). ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدَيْهِ الْأَرْضَ ضَرْبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ مَسَحَ الشَّمَالَ عَلَى الْيَمِينِ، وَظَاهَرَ كَفَيْهِ وَوَجَّهَهُ؟ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ: أَوْلَمْ تَرَ عَمْرًا لَمْ يَقْنَعْ بِقَوْلِ عَمَّارٍ (Y)؟ [بخاري/ التيمم ضربة /340]

(شقیق) ده لی: من له گه ل (عبدالله) و ابو موسی) (T) دانیشتبووین ، (ابوموسی) وتی: نه ی باوکی (عبدالرحمن): نایا نه گه ر پیاو یك له شی گران بوو و تا مانگی ئاوی ده ست نه که وت، چو ن نویر بکات؟ (عبدالله) وتی: ته یه موم ناکات بامانگی ئاوی ده ست نه که وی، (ابوموسی) وتی: نه ی چی ده که یه ت له گه ل نه م نایه ته ی سووره تی (المائدة): [نه گه ر ئاویان ده ست نه که وت با به خو لیکی پاک ته یه موم بکه ن] (عبدالله) وتی: نه گه ر نه و مؤله ته یان بدریتی که له م نایه ته دا هاتو وه، له وانیه کاتی ناویش ساردییت به خو ل ته یه موم بکه ن،

(ابوموسی) به (عبداللہ) ی وت: ئایا ئەم قەسە ی عەممارت نەبەستووہ کە دەلی: پیغەمبەری خوا (E) بۆ کارێک ناردمی، تووشی لە شەکرانی بووم، ئاوم دەست نەکەوت، منیش خۆم لە خۆلدا گەوزان وەکو و لاغ، ئینجا هاتم بۆ خزمەت پیغەمبەر (E) بۆم گێرایەوہ، فەرمووی: ((بەلکو ئەو نەدەت بەس بوو کە بە دەستەکانت ئاواکەیت)) دەستی دا بەزەویدا یەک جار [هینای بە دەموچاویدا] پاشان دەستی چەپی هینا بە دەست و قۆلی راستیا (عبداللہ) ئایا نەتدی عومەر متمانە ی بە قەسە کە ی عەممار نەبوو؟ .

(16) تە یە موم بۆ وە لامی سە لام

165- عَنْ عُمَيْرِ مَوْلَى ابْنِ عَبَّاسٍ (t) أَنَّهُ سَمِعَهُ يَقُولُ: أَقْبَلْتُ أَنَا وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ يَسَارٍ، مَوْلَى مَيْمُونَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ (E)، حَتَّى دَخَلْنَا عَلَى أَبِي الْجَهْمِ بْنِ الْحَارِثِ بْنِ الصَّمَّةِ الْأَنْصَارِيِّ، فَقَالَ أَبُو الْجَهْمِ: أَقْبَلْ رَسُولُ اللَّهِ (E) مِنْ نَحْوِ بَشْرٍ جَمَلٍ، فَلَقِيَهُ رَجُلٌ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ، فَلَمْ يَرُدَّ رَسُولُ اللَّهِ (E) عَلَيْهِ حَتَّى أَقْبَلَ عَلَى الْجِدَارِ، فَمَسَحَ وَجْهَهُ وَيَدَيْهِ، ثُمَّ رَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ. [بخاري / التيمم / التيمم في الحضرة اذا لم يجد الماء/330]

(عمیر) کارگوزاری (ابن عباس) (t) دەلی: گوئی لە (ابن عباس) بووہ و توویەتی: من و (عبداللہ) کوری (یسار) کارگوزاری مەیمونە ی هاوسەری پیغەمبەر (E) هاتین هەتا چووینە لای (ابولجەم) کوری (الحارث) کوری (الصمد الانصاری)، (ابو الجەم) وتی: پیغەمبەری خوا (E) تە شریفی لە لای بیری جەمەلەوہ هات پیاویکی پیگە یشت سەلامی لیکرد، پیغەمبەری خوا (E) وە لامی سەلامە کە ی نەدایەوہ، هەتا گە یشتە دیوارە کە و مەسحی دەموچاوی و دەستی کرد، ئینجا وە لامی سەلامە کە ی دایەوہ.

(17) ئیماندار بیس نابیت

166- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (t): أَنَّهُ لَقِيَ النَّبِيَّ (E) فِي طَرِيقٍ مِنْ طُرُقِ الْمَدِينَةِ وَهُوَ جُنُبٌ، فَأَنْسَلَ فَذَهَبَ فَأَغْتَسَلَ، فَتَفَقَّدَهُ النَّبِيُّ (E)، فَلَمَّا جَاءَهُ قَالَ: ((أَيْنَ كُنْتَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ)). قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، لَقَيْتَنِي وَأَنَا جُنُبٌ، فَكْرَهْتُ أَنْ أُجَالِسَكَ حَتَّى أُغْتَسَلَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ (E): ((سُبْحَانَ اللَّهِ، إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَا يَنْجُسُ)). [بخاري / الغسل / 379]

(ابوهریره) (t) ده‌لی: له‌یه‌کی له ریگاکانی مه‌دینه‌دا گه‌یشتم به‌خزمه‌ت پی‌غه‌مبه‌ر (e) له‌شگران بووم، به‌په‌نهانی رو‌یشتم خو‌م شو‌رد، پی‌غه‌مبه‌ر (e) بو‌م ده‌گه‌را، کاتی که‌هاتمه‌وه فه‌رمووی: ((له‌کوی بو‌ویت ئه‌ی ابوهریره)) وتم: ئه‌ی پی‌غه‌مبه‌ری خوا (e) کاتی گه‌یشتی به‌من له‌شم گران بوو، پیم خو‌ش نه‌بوو له‌خزمه‌تتا دانیشم هه‌تا خو‌م ده‌شو‌م ، پی‌غه‌مبه‌ر (e) فه‌رمووی: ((سبحان الله ، ئیماندار پیس نابیت)).

(18) یادی خوا له‌هه‌موو کاتی‌کدا

167- عَنْ عَائِشَةَ (y) قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ (e) يَذْكُرُ اللَّهَ عَلَى كُلِّ أَحْيَانِهِ.
(عائشه) (t) ده‌لی: پی‌غه‌مبه‌ری خوا (e) له‌هه‌موو کاتی‌کدا یادی خوا‌ی ده‌کرد.

(19) خو‌اردن به‌بی ده‌ستنویژ

168- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ (y): أَنَّ النَّبِيَّ (e) خَرَجَ مِنَ الْخَاءِ فَآتَى بِطَعَامٍ، فَذَكَرُوا لَهُ الْوُضُوءَ، فَقَالَ: ((أُرِيدُ أَنْ أُصَلِّيَ فَأَتَوْضَأُ؟!)).
(ابن عباس) (t) ده‌لی: پی‌غه‌مبه‌ر (e) له‌سه‌ر ئاو هاته‌ ده‌روه خو‌اردنیکیان بو‌ هی‌نا ده‌ستنویژیان بیرخسته‌وه، ئه‌ویش فه‌رمووی: ((بو‌چی خو‌ نویژ ناکه‌م تا ده‌ستنویژی بو‌ بگرم؟!)).

له‌بلا‌وکراوه‌کانی مال‌په‌ری ئیمان وه‌ن

www.iman1.com

هه‌میشه له‌گه‌لمان بن بو‌نوویبو‌ونه‌وه‌ی ئیمان

imanonekurd@yahoo.com